

När du bearbetar en berättelse/novell

Tänk på ...

1. Vem är det som berättar?

Läs följande lilla utdrag ur en berättelse:

Per har en farmor, som är 71 år gammal. Hon tog guldmagistern i sontras. Tom, Pers simlärare, var full av beundran.

- Du var mig var en riktig stålfarmor, sa han till farmor, och Per kände sig riktigt stolt.

Men farmor bara skrattade och dök ner i bassängen igen.

”Det hade jag aldrig trott om farmor”, tänkte Per.

Hemma hos Per stod hans mamma i köket och bakade plättar.

- Vad länge de är i badet, sa hon till Pers pappa. Jag blir faktiskt orolig.

Den som berättar på det här viset, kallas **en allvetande berättare**.

Han eller hon vet allt om alla personerna i texten, inte bara vad de gör och säger, utan också vad de tänker och känner.

En allvetande författare vet också, vad som samtidigt händer på olika platser.

I texten ovan vet t.ex. författaren vad som händer vid badet och också vad som händer hemma i Pers kök.

Allvetande berättare kallar sina personer vid namn, eller så skriver de *hon, han* eller *de*.

En berättelse kan också skrivas i **jag-form**. Då är det ett **jag** som berättar:

Jag har aldrig varit med om ett krig. Men min morfars pappa var soldat under andra världskriget. Han har visat mig ett foto, där tyska soldater just ska avrätta några judar.

Men en av soldaterna lägger ner sitt gevär och går fram och ställer sig i ledet, där de som ska skjutas står.

- Han ville inte döda en människa, sa morfar till mig, och så blev han själv skjuten.

Läs texten nedan:

Festen var i full gång. De dansade och sjöng, snackade, åt chips och drack. Men Olle var inte där. Han hade gått ut ett tag, satt på en bänk ute i trädgården. Alldeles ensam. Han satt och tänkte. Det var så, att han just idag hade mycket att fundera på, och det var inga roliga grejer.

Uppgift: Hur märker man, att det är en allvetande berättare, som skriver det här?

Författare kan också beskriva samma innehåll **från olika synvinklar**.

Då kan t.ex. *brottslingen* först få berätta, vad han har upplevt.

Polisen får sedan redogöra för samma händelse på det sätt som de tycker att det var.

Den *förälskade tjejen* på ett disco har uppfattat situationen på sitt sätt, och *killen*, som hon är kär i, har känt på ett helt annat sätt.

Och författaren låter var och en förklara, hur just de ser på saken.

Man kan även berätta ur djurs och sakers synvinkel.

Hur upplever t.ex. en fjäril en sommardag?

Vad känner ett lejon, som jagar ett byte, och vad upplever den jagade antilopen?

Hur upplever din penna en skoldag med dig?

